

SLOVAN.

Štev. 5.

V Ljubljani, dne 31. januarja.

1884.

Vsebina: Gospod profesor Šuklje. — Zdravniški pogovori. — N. V. Gógolj. (Konec) — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — Ilustracija: Življenje.

Gospod profesor Šuklje

izprosil si je ravnokar pri dnevniku „Slovenci“, s katerim bi še pred malimi meseci za ves svet ne bil hotel občevati, ponižen kotiček, kjer drobi sedaj ovsenjak pravniške svoje modrosti. Ali kot pravnik je gospod profesor samouk, in zatogadelj se nismo prav nič čudili, da veje iz najnovejše njegove juridične razprave velikanska pravniška samozavest: zakon narave je tak, da je vsak samouk na svoje znanje ponosen, in ponižen „zakotni pisar“ (tako se namreč imenujejo v življenji juristi-samouki) bil bi na svetu brez dvojbe bela vrana! Gospodu profesorju odgovarjajo naj tisti, katere je z „duševno revščino“, „nevednostjo“, „nelogiko“ in drugimi frazami jednacega kalibra napadel, ali mi hočemo o stvari sami, to je o členu XIX. spregovoriti, ker nas je k temu gospod profesor sam pozval, govoreč z lahko umljivo ironijo o našem političnem tedniku.

I. Člen 19. ustavnega zakona od 21. decembra 1867, št. 142, drž. zak. dodeljuje vsem narodom v Avstriji jednake pravice, in vsak narod ima pred vsem sveto pravico, da se mu narodnost in jezik branita in gojita. Lahkovestnim starišem zakon od 25. maja 1868, št. 49, drž. zak. nikakor ne dopušča, da bi po prosti volji pri svojih otrocih spreminjali vero. Isto tako lahkovestni stariši nikakor niso opravičeni po lastni svoji volji spreminjati narodnost pri svojih otrocih, ker bi sicer prva in glavna pravica, vsakemu narodu v pričetnem odstavku člena 19. zagotovljena, postala iluzorna. Narod kot tak, kot celota ima pravico do vsacega otroka, ki se rodi v njegovi sredi in na zemlji njegovi; in narod kot tak, kot celota sme na podstavi člena 19. zahtevati, da se vsak otrok ohrani narodnosti, h kateri vsled svojega rojstva pripada! Te pravice tudi stariši oglodati ne smejo, kar je jasno samo ob sebi! Na slovenske razmere preloženo, bi se to le načelo dalo izraziti tudi z naslednjimi besedami: za mnogobrojne otroke mnogoštevilnih slovenskih nemškutarjev mora biti slovensčina obligatna po vseh učilnicah v slovenskih pokrajinah; ker ti popačeni Slovenci svojih otrok s tem, da jih za Nemce proglašajo, slovenski narodnosti odtegniti ne smejo. To sledi iz prvega odstavka člena 19., ter tudi ni v nasprotju s zadnjim odstavkom ravno tistega člena: nemškutarski otroci in nemški otroci niso jedni in isti, in mi upamo, da bode gospodu profesorju Šukljeju ta razložek tudi danes še umljiv, dasi tega z vso gotovostjo

trditi nočemo. Sedaj pa preštajte otroke na naši realki in videli bode, da so ponajveč otroci slovenskih nemškutarjev, ki se gledé obligatnosti slovenskega jezika na člen 19. niti sklicavati ne smejo! Predlog gospoda Hribarja obračal se je v prvi vrsti proti slovenskim nemškutarjem; in profesor Šuklje, kateri sedaj toliko hrupa napravlja, poti in trudi se za naše nemškutarje, in ti ga bodo, da govorimo z besedami dr. Gregra, kmalo za prvega svojega svetnika proglasiti smeli!

II. Zadnji odstavek člena 19. ozira se na dežele, kjer prebiva več narodov. Pri nas stanujejo Nemci samo po Kočevji, in v občini Bela Peč. Samo o teh Nemcih sme se reči, da so narodno steblo, v deželi prebivajoče. Nemcev, ki bivajo slučajno v kronovini, nam ni treba v poštev jemati, ker o teh člen 19. ne govori. Ako hočejo slučajno v deželo priseljeni Nemci svoje otroke pri nas na učilnice pošiljati, slobodno jim; ali ti otroci se morajo podvreči obligatni slovensčini, kakor se morata Čeh in Poljak podvreči obligatni nemščini, ako obiskujeta javno učilnico na Dunaji ali kje drugod v Nemcih! Po tem takem vsled zadnjega odstavka v členu 19. samo in jedino le Kočevarjev in peščice prebivalcev v občini Bela Peč k učenju slovensčine siliti ne smemo. Koliko je Kočevarjev na naši realki! Morda dva, morda trije? Ti se lahko oprosté. Slovensčina pa se sme vzlic temu za obligaten predmet proglasiti! Časih so trije ali štirje protestantje na naši gimnaziji. Oproščeni so katoliškega verouka! In ali je katoliški verouk vsled tega manj obligaten! Gotovo ne in goropadno bi bilo, če bi se zaradi treh ali štirih protestantov obligatni katoliški verouk odpraviti hotel!

III. Zakon govori: v deželah, kjer prebiva več narodov, naj se javne učilnice tako uravnajo, itd.; zakon torej ne govori: v deželah, kjer prebiva več narodov, morajo se javne učilnice itd. Besede zakona niso absolutne, dopuščajo tudi izjeme in če so okoljščine take, da bi se učilnic prospah uničil, ako se oba deželna jezika ne uvedeta za obligatna predmeta, potem se smeta ravno oba jezika med obligatne predmete uvrstiti. In kdo bi trdil, da ni Kočevarju slovensčina isto tako potrebna, kakor Slovencu nemščina? „Kranjecem“ je slovensčina neizogibno potrebna in prospah naših učilnic že sam zahteva, da se uvrsti med obligatne predmete! In ker je nemščina tudi za vse Slovence brez izjeme obligatna, potem se ne more reči, da se je s spre-

jetjem Hribarjevega predloga žalila narodna ravnopravnost! Vsaj minister Conrad si tako interpretuje člen 19.: na južnem Tirolskem je uvel oba deželna jezika med obligatne predmete po srednjih šolah. In zadnjo soboto je ekselencija v budgetnem odseku uspehe te uvedbe do neba

povzdigoval, rekoč, da namerava tudi na Češkem in Moravskem v kratkem oba deželna jezika med obligatne predmete srednjih šol uvrstiti! Ako se hoče profesor Šuklje še bolje informovati, obrne naj se torej do svojega najvišjega predstojnika, barona Conrada!

—r.—

1881

Zdravniški pogovori.

Spisuje dr. Josip Derč.

III. O uzrokih bolezni.

Prehlajenje.

Med stoterimi bolniki, kateri iščejo pri zdravniku pomoči, je gotovo 90 takih, ki menijo in so popolnoma prepričani, da je njih bolezen nastala iz prehlajenja ter da je prehlajenje jedini vzrok raznovrstnim prikaznim na životu, katere navadno imenujemo bolezen. Pri tem pa ne mislim samo na bolnike iz kmečkega ali sploh nižjega stanu, ampak tudi na take, ki se prištevajo razumništvu.

Primerno in umestno se mi torej dozdeva, da izpregovorim nekoliko besed o prehlajenju sploh, posebe pa o boleznih nastalih po prehlajenju. Ako se mi morda posreči jednega ali drugega g. čitatelja dovesti do tega, da bode razumel, kaj je prehlajenje in kako se lahko prehladi, dosegel bom že toliko, da smem z jednim tem uspehom biti zadovoljen, kajti razumevaajoč pojem ali bolje proces prehlajenja, lahko se bode vseh škodljivosti, katere prouzročujejo prehlajenje, varoval in tako tudi svoje zdravje čuval.

Pa preidimo k stvari sami. V ta namen nekaj primerljajev:

V zimskem času vozi se več stotin ljudi na ljubljanski sejem. Na vsaki postaji ustopi več ljudi, tako da so kmalo vsi železniški vozovi do zadnjega sedeža napolnjeni. Tako stlačeni sedé po več ur mirno jeden tik drugega zaviti v kožuhe in druge gorke cunjé. Jedino delo, s katerim si kratijo čas, je pipa ali smodka. Od železne peči, katera je navadno v kakšnem kotu in katera ne zavzema več prostora, nego za jednega moža — vsaj zapisana številka „9 Sitze“ to dokazuje — puhti neznosna vročina. (Čudim se, da se te železne peči že zdavnaj niso odpravile, ker so zdravju naravnost škodljive!) Okna in vetrila (ventilatorji) so navadno vsa zabita in zamašena. Seveda govorim tukaj samo o vagonih tretjega razreda, v katerih se ponajveč vozijo Slovenci kot „inferiorna rasa“. Kaj nastane? Vsled hlapenja in dihanja tolike množine, vsled dima in hude vročine nastane polagoma taka soparica, da vsem ljudem kri v glavo žene in da se začno močno potiti. Na srečo reši ljudi iz te muke še o pravem času sprevodnikov rešilni klic — „Laibach, aussteigen!“ Vse plane iz vozov in hiti ali k svojim bližnjim ali pa kakor navadno v krčme, kjer že komaj čakajo, da jim prinese kletar vrček mrzlega piva, katero se na jeden dušek izpije. Navadno se vrsti za prvim vrčkom še drugi, dokler popotnik vsled utrujenosti ne zadremlje.

Nasledki takega nespametnega ravnanja se kmalo pokažejo. Glavobol, mraz, vročina, občutek utrujenosti na

vsem životu in v najboljšem slučaju — nahod je posledica takega popotovanja.

Drugi primer. Kmet, kateremu se ima ob devetih zjutraj zaradi zaostalih davkov prodati kmetija, hiti v mesto, da bi še o pravem času ustavil dražbo. Prav naglo jo maha, kolikor ga noge dohajajo, kar pridrdra za njim njegov sosed z vozičkom. Kam pa, Tine? V mesto nesem nekaj denarja, da bom ustavil dražbo. Prav mudi se mi. No pa prisedi k meni na voz, boš preje tam. Mož ves vroč in poten prisede k sosedu na voz in hajdi naprej. A kmalo ga začne zebsti, in ves trd pride v mesto. Po končanem opravku se napoti proti domu, a že na potu mu prihajajo slabosti in ko pride domu, vrže se kar v posteljo vsled teške sape in bodenja na strani — nasledek je vnetje pljuč ali pljučnica.

Tretji primer. Zdravnik, kateri spada po svojem političnem prepričanju k narodni ali slovenski stranki, torej za gospodo tudi slovensko se nazivajočo premalo učen in spreten, pelje se v odprtem vozičku k bolniku na kmete — kjer mu vsaj nemški in nemškutarski tovariši zdatne konkurencije delati ne morejo. Med potjo ujame ga huda nevihta s točo. Ker ni blizu nobene hiše ali strehe, kamor bi se mogel skriti ali prevedriti, primoran je na vozičku obsedeti, če tudi do kože moker in zmrzel. — Bolniku je prinesel, če ne zdravja, vsaj tolažbo — in tudi to je nekaj vredno — a sam si v svojem težavnem poslu nakopal drugo bolezen — trganje ali revmatizem. Naj zadostujejo ti primerljaji za definicijo ali označevanje prehlajenja.

V odlomku o životni toploti govoril sem o lastnostih kože ter dejal, da je lastnost hlapenja za človeški organizem od največje važnosti. Vzemimo prvi primerljaj. Vsled soparice, slabega zraka in vročine v vagonu nakopičilo se je toliko toplote v životu, da si je organizem le s tem mogel pomagati, da se je ježa koža potiti — torej život se hladiti. Ali izstopivšemu iz vagona se je koža v mrzlem zraku tako naglo ohladila, da se je pot kar na enkrat skrnil. Snovi, katere so se vsled bivanja v neugodnem prostoru naredile v životu, niso se izhlapile, ampak v životu ostale in prouzročile so le nahod.

V drugem primerljaji se je stvarjalo vsled hitre hoje toliko toplote v životu — (kajti pri vsakem delu se toplota stvarja), — da si je organizem zopet le s tem pomagal, da je koža hlapela v podobi potenja, to je život se je hladil, ker bi se bilo sicer preveč toplote v životu nakopičilo, kar pa bi bilo životu na kvar — životna toplota bi bila prekoračila 37° C. Ali mož se je prišedši na voz prenašlo ohladil. Kri, katere je bilo

na površji života v obilici, potisnila se je vsled skrčenih žil v koži v notranje organe, v pljuča, v čeva itd., prouzročila je vnetje pljuč ali pljučnico.

Tretji primer nam kaže, kako se dobiva trganje ali revmatizem.

Po obleki premočeni z mrzlo, ledeno vodo, odtegnilo se je, če tudi bolj polagoma, toliko toplote životu, da je bila gorkota na površji gotovo pod 37° C., torej premalo za normalno delovanje vrhnjega organa, to je kože. Vrhu tega pa se je kri vsled mrzlot potisnila v bolj globoko se nahajajoče organe, kakor v mišice, sklepe in kite. Krvnemu obtoku po životu se je na površji postavil jez, kateri se je krvi zabranjeval razprostirati po naravnem načinu — nabralo se je preveč

krvi (hyperaemia) v nekaterih delih života, kar je zopet prouzročilo nakopičevanje škodljivih snovi v životu, katere bi se morale po hlapenji iz života odstraniti. Te škodljive snovi pa so uzrok različnim bolečinam, katere nazivamo navadno trganje, revma ali pa nevralgije.

Pazni čitatelj je gotovo uganil, da je za prehlajenje potrebno dvoje. Prvič razdraženost (Aufregung) krvi ali bolje žilja (Gefäßsystems) in drugič pa preneglo ohlajenje života in ustavljanje pota na koži.

Da je to istina, kaže nam že kmet sam, katerega so izkušnje že toliko naučile, da ne pravi, jaz sem se prehladil, ampak jaz sem se pregrel.

Torej, dragi čitatelj, drži se tega, da se ne boš pregrel in ne preneglo ohladil, pa se ne boš prehladil!

N. V. Gógolj (1810—1852).

Spisal dr. Fr. Celestin.

(Konec.)

Da potolče svoje protivnike, napisal je Gógolj „Teatralnij razjéd“ (razhod po gledišči), kjer razvija misli, katere so ga vodile, ko je pisal to komedijo.

Še večji je bil pa uspeh 1. dela romana „Mértvija dúši“, čegar predmet je jako prost. Zarad sleparstva iz službe odpuščen uradnik Čičikov potuje po Rusiji ter kupuje kmete, kateri so sicer že mrtvi, pa se vendar še štejejo do bodoče revizije „kmečkih duš“. On jih hoče — ševeda — prodati še pred to revizijo. To potovanje daje Gógolju priliko, da nam riše celo galerijo najizvirnejših ruskih graščakov, moških in ženskih tipov, ter slika tedanje rusko socijalno stanje tako živo in v takih bojah, da se je cela Rusija prestrašena odvrnila od te slike, ali ji ni mogla zanekati — resničnosti.

Jako je lepa karakteristika gubernskih uradnikov in gospij, posebno „policejmejstra“ in dveh gospij, samoljubnih, sentimentalnih in ob jednom iskrenih obožavateljic „zlatega teleta“, da si moreti kupovati zmirom novih oblek: ob jednom ste pravi klepetulji, kateri ljudi najraje — ogovarjati.

Največ tipov je pa vzel Gógolj izmed graščakov. Glavni so: Manilov, Koróbočka, Nózdrev, Sobakévič, Pljušnín.

1.) Manilo ničesar ne dela, je prenapeto sentimental ter pušec lulo v sobi ali na balkonu razmišlja o prijateljstvu in snuje načrte, kateri se ne bi dali nikoli izvesti. Zadovoljen je, kakor tudi njegova ravno tako čutljiva žena.

Čisto drugačen tip je:

2.) Koróbočka. Živi v samoti in ne ve, kaj se godi okoli nje. V hiši je vse tako, kakor nekaj: vsega ima dosti, na vse pazi — sama gospodinja. Drugače pa je jako malo razvita: predloga Čičikova glede mrtvih duš ne more nikakor razumeti; boji se take kupčije ter v sanjah vidi celo — živega hudiča. Naposled jo pa vendar omami — denar: s Čičikovom ravna lepo in celo znižuje ceno nesrečnim „mrtvim dušam“.

3.) Nózdrev je podoben Chlestakóvu (junaku v Revizóru), samo da je bolj energičen: strastno igra, pije

in se tolče. On celo Čičikova izdaje — ne iz hudobnosti, ampak ker ne more držati — jezika za zobmi.

4.) Sobakévič je okoren, močen človek, ne ljubi okusnih francoskih jedi. Čičikova predlog koj sprejme ali zahteva veliko vsoto ter jo po malem zmanjšuje. Misli samo na svojo korist, vse graja in najbolj delikatne ljudi psuje za razbojnike.

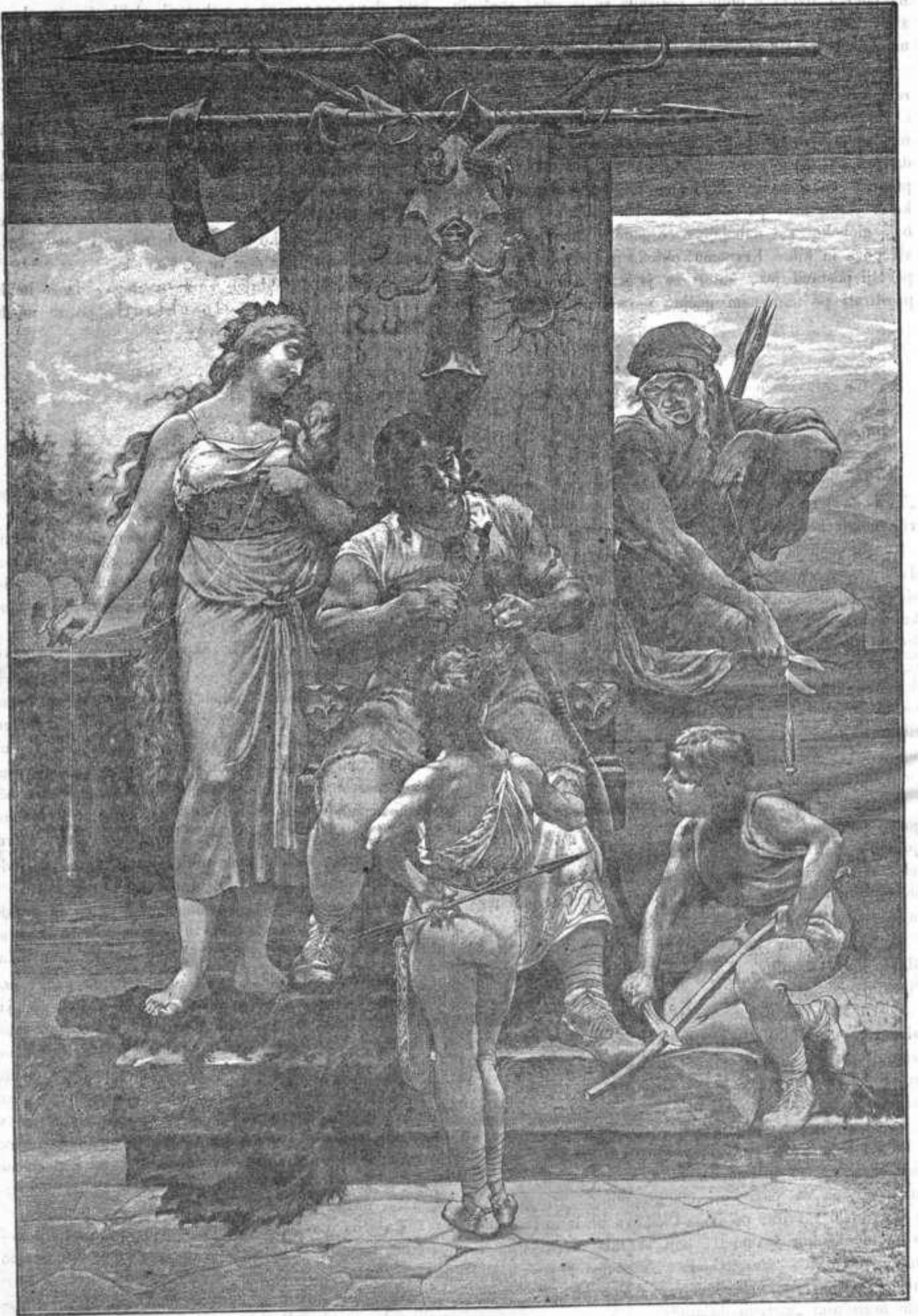
5.) Pljušnín, star skopuh, narisani je preveč resko in nenaravno. —

Kakor v 1. delu, kupuje Čičikov duše tudi v drugem, dokler ga sod ne ujame in v ječo ne posadi, iz katere ga spravi prošnja bogatega znanca. Tudi ta del je genijalen, če tudi vidimo sledi omenjenega bolnega duševnega stanja, posebno na konci romana: junak se pokori v ječi. Gógolj si želi s tem očistiti vest za narisane v romanu temne tipe, t. j. za očitano mu kleveto o ruskem društvu.

V romanu vidimo sicer tudi idejalnokrepostne ljudi, ali narisane tako nenaravno, da mora bralec opaziti v njih mnogo neverjetnosti, nemogočnosti sedaj in morda še v daljnji prihodnosti. Vse to in neka mesta, kjer se pisatelj toži, žalosti in kesa, slabé nekaj ceno drugemu delu.

Razen omenjene: „Perepíska s družjámí“ napisal je v istem žalostnem duhu svojo „Avtorskiju ispovéd“, kjer se ravno tako odreka — samemu sebi. Bélińskij, prvi tedanji kritik napisal mu je odkrito pismo, polno plemenite jeze in žalosti, da tako žalostno propada tedanji literaturni — prvak. Bilo je prekasno: fizično stanje, misticizem in pietizem, sledi katerih vidimo že v Gógoljevi mladosti, potem negloboka občna omika, vse to je zakrivilo to žalostno premeno. Zarad nedostatne omike odobral je čisto iskreno vladajoči tedaj absolutizem ter mirno prejemal precejšnje cesarske podpore.

Talent pa ga je spodbujal na risanje največ negativnih, temnih strani ruskega društva tako, da moramo priznati čudno resnico, da Gógolj sam ni razumel svojega talenta — kakor ga niso razumeli ni njegovi prijatelji v krogu okoli Puškina, videč in hvaleč samo estetično stran Gógoljevo. Njegovega genijalnega realizma, kateri je prouzročil velikanski napredek v ruski literaturi,

Življenje.

Slika v glavnem fojerju češkega narodnega gledališča.

ali niso dovolj razumeli, ali pa celo trdili, da je zmota talenta ter so ravno zato celo mislili, da je pisatelj krenil na boljša pota, ko je svoja glavna, svoja najboljša dela zavrgel.

Kritika obeh tedanjih naprednih šol — zapadne in slovanofilske — delovala je nehote sama na to žalostno premembo s tem, da je Gógolja postavila na čelo vsem nezadovoljnikom z oficijalnim zistemom. Zapadniki prisvajali so si Gógolja okoli l. 1840. samo sebi, kakor si ga prisvajajo v obče še danes — ali krivo: velikega realista ni rodila ta stranka in on se ni nikoli poprijel „evropeizma“. Z jednako pravico mogli so si ga prisvajati slovanofili, ker so tudi ti navdušeno pozdravljali njegova dela ter popolnoma odobraval njih društveni smer. Gógolj, Lérmontov in Koljčov stoje samostavno poleg teh dveh vzglednih šol, dasi tudi imajo konečne namene vsi — večkrat tudi ne svestno — precej jednake in dokler se držimo pojma literarne šole, ne moremo te trojice izključno prištevati nobeni.

Z Gógoljem se začena ta plodna doba ruske literature, da pisatelji niso samo umetniki, nego svestni od-

gojitelji društva. To velja posebno o pisateljih okoli 1840., kateri iščejo in odkrivajo nove ideje ter jih v literaturi širijo, kakor pravi propagandisti in tako postaja literatura odločno napredna. Ljubezen jim ni več prva in zadnja skrb. Gógolj pa je največ naravnost prisilil društvo, da se je na se začelo ogledavati in gledati ter razumevati globokost in strupenost društvenih ran. Njegovi nasledniki poprijemajo se Gógoljevega načina, pospešujejo njegov smer ter ga tolmače občinstvu, kar je bilo posebno zato potrebno, ker je nasprotna čisto umetniška stranka hudobno napadala realizem, posebno ko se je Gógolj sam začel odrekati svojemu delovanju. Najsijajnejši dokaz žive sile in potrebe tega smera pa je to, da so najboljši novi pisatelji, Dostajévskij, Turgénev, Gončaróv, Ostróvskij in Pisemskij, z vsem svojim delovanjem pospeševali Gógoljev smér: rišoč popolnoma rusko življenje — večkrat brez vsakega idealizovanja — probudili so v občinstvu silno navdušenje za rusko življenje, ruski napredek; navdušenje, katero traje in raste do sedaj. —

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(† *Knezovladika Janez Zlatoust Pogačar.*) Ne davno (18. jan.) nam je umrl v Laškem trgu iskreni domoljub in vzor slovenske duhovščine, Anton Žuža; a zdaj že imamo drugo veliko izgubo. Dne 25. januarja je umrl ljubljanski knezovladika Janez Zlatoust Pogačar. Sijajnega pogreba ponedeljek 28. jan. se je udeležilo veliko občinstva, 130 kranjskih duhovnikov in trije vladike, mariborski, tržaški in goriški. Blagi pokojnik bode ostal v spominu vsem Slovencem, za katere si je pridobil, zlasti za vzgojo slovenske duhovščine, neprecenljivih zaslug. Sit ei terra levis! (Životopis o pokojniku sta priobčila oba dnevnik: „Slovenski Narod“ in „Slovenec“.)

(*V pospeševanje slovanske vzajemnosti.*) Ako hočemo Slovanje spoznati drug drugzega, častiti in ljubiti, moramo si — kakor je že to naglašal naš praški dopisnik — pred vsem prizadevati, da se bomo umeli v svojih težnjah in da se razumnikom jednega slovanskega plemena ne bode potreba poučevati o razmerah ostalih plemen iz tujih slovanskemu napredku navadno sovražnih knjig. Da se pa to tudi doseže, treba je naši mladini, katera se v šoli pač more učiti francoskemu, italijanskemu ali angleškemu, ne pa tudi kateremu slovanskemu jeziku, kazati pota, da se iz lastne marljivosti loti učenja slovanskih jezikov. Zato pa ji je treba tudi podajati pripravnih pomočkov v roke.

Mi smo si v tej zadevi prizadevali izpolniti svojo dolžnost. Po prizadevanji našega praškega dopisnika prejemata namreč že na vsaki slovanski gimnaziji po dva dijaka nekatere češke leposlovne liste; danes pa moremo s posebno radostjo naznaniti, da nam je tudi slavno uredništvo „Vienca“ odstopilo po deset iztisov svojega izvrstno uredovanega lista v ta namen, in da imamo opravičeno upanje, da bode to tudi storila „Matica Hrvatska“ glede svojih knjig. Jednako upamo dobiti tudi poljskih, ruskih in bolgarskih knjig in danes že pozivljamo one dijake višjega gimnazija, kateri bi se želeli učiti jednega ali drugega slovanskih jezikov, da se ustmeno ali pismeno oglase pri našem uredništvu. — Slovenske domoljube pa, kateri spoznavajo imenitnost našega prizadevanja in morejo

utrpeti kako malenkost, prosimo, da nas za nakupavanje slovníkov, katerih bode za vsak imenovanih jezikov potreba po deset, blagovoljno podpirajo z denarnimi doneski. Račune bomo priobčili o svojem času.

(*Slovenska posojilnica v Ptuj*) bode začela poslovati s 1. februarjem. Znani rodoljub g. And. Jurca je načelnik „hranilnemu in posojilnemu društvu v Ptuj“. Slovenski meščanje in okoličanje ptujski otrsó zdaj lahko tisto neodvisnost, katero so bili dolžni nemškutarjem. Nova posojilnica bode tudi Slovencem zljajšavala politično borbo, vsaj zadnje ptujске volitve so kazale očitno, kako odvisni so naši ljudje od ptujskega „Vorschussvereina“. Torej svoji k svojim!

(*Priznanje „Slovani“.*) Šišenski čitalnici naročil je rodoljub, čegar imena ne smemo imenovati, „Slovana“ za vse leto. V pismu, s katerim nam je poslal naročnino, pravi med drugim: „Čim več „Slovani“ pride med narod, tem več poštenih Slovencev bomo vzgojili.“ Na to priznanje iskrenega domoljuba smemo po vsej pravici biti ponosni.

(*Za tajnika kmetijske družbe*) je bil v včerajšnjem izrednem občnem zboru izvoljen g. Pirc.

Iz Vipave, 17. dan jan. [Izv. dopis.] Tukaj me „Slovan“ moj, na tvoj prijazni poziv! Ker se danes z malim dopisom prvokrat srečava, tedaj dobro mi došel! Po tej stari slovanski navadi izražam ti o tej priliki svoja srčna čutila. Ker bodeš v nekem oziru prav koristno in prijetno „glasilo“ vseh blaženih sinov in hčeric — mogočne matere Slave, oziroma prosvetljen učitelj otrok „svete Glorije“, zavoščim ti, da prav srečno pomagaš orati ne le našo slovensko ledino, nego li tudi vseslovansko polje: v rahle plodne brazde... Zavoščim ti! da bi uspešno klical rojake k narodni zavednosti, katera naj bi nas vzdramila k jedni misli in želji. Delo naj ti bode blagoslovljeno in potovanje srečno. Prijatelj si udobiš toliko, kolikor matica marljivih čebel, iz vseh stanov in krajev. Božje Slovanstvo je dolgo in široko, iz njega lahko zajemaš vsakovrstnega ukovitega gradiva, kolikor ti drago.

„Slovan!“ zagledal si o pravem času beli dan. Dihati bodo že dali . . . Za strogo domače potrebe v svoji ožji domovini imamo Slovenci že tako celo tólpo ali jato časopisov. Tebi je odmenjeno vse drugačno polje, katero je bilo zanemarjeno v slov. svetu. Mati Slava te je poklicala na preimenitni posel želeč, da se z jednako skrbjo in ljubeznijo oziraš na njene otroke.

Da bodeš svoje „sveto poslanstvo“ srečno opravljal prav smelo in gotovo v prospah vsega Slovanstva: hodi po „zlato srednji poti“, imajoč vedno pred seboj uzvišeni namen, ki ga nameravaš doseči. Dela in obrekovanja se ne ustraši; za seboj imaš moč? Med brate širi sladki mir in uzajemno porazumljenje. Povedal bodeš besedo o pravem času: pognala ti bode klico, a iz nje ti dozori dober sad. Vesel ga bodeš — videč, da delo tvoje je uspešno. Bodi nam tedaj dragi „Slovan“ v pravem pomenu — narodno ognjišče in središče, ogrevaj nam mrzla srca v gorko ljubav do vsega, kar je lepega in uzvišenega.

Iz Istre, 28. januarja [Izv. dop.] Italijansko politično društvo se je ustanovilo dne 24. t. m. v Pazinu. Za predsednika je bil izvoljen njegov oče dr. Constantini, za podpredsednika dr. Adam Mrak in dr. Ghera; prva dva iz Pazina, kjer bode sedež, a slednji iz Rovinja.

Društvu je namen, varovati Italijanstvo Istre, da ne potone — vsaj tako je rekel njegov predsednik. Moment, v katerem je društvo nastalo, njegova pravila, njegovo predsedništvo, vse to daje društvu nekako lice, v katerem se odsevajo Bonghijeve misli in želje. Dasi so naši iredentisti zviti, kakor kača, vendar je sem ter tje kak nerodnež med njimi. Ko so se namreč pri prvem zborovanju pretresovala pravila in se razgovarjalo o letnih doneskih, našlo se je nekaj udov, kateri so trdili, da so previsoki, kakor je tudi bilo takih, kateri so rekli, da niso ti doneski nikakor previsoki.

Med zadnjimi je bil neki zagrizeni lekarnar, kateri je kar naravnost zahteval, da je potrebno, da so letošnji doneski visoki, naj tako v denarnico pride več denarja, s katerim se bode pri vsakojakih volitvah manevrovalo. In to je „des Pudels Kern.“ Lepo je vendar od tega moža, da je odkritosrčen in da svetu na vsa usta kriči, da Italijanov, osobito v srednji Istri ni, ali da treba Hrvatov za to podkupavati, v Italijane kršćevati.

Ves ustroj društvu je podoben jako Iredenti, in tega ne odrekajo niti naši postenejši „oficijozni“. Dasi naša krajna občina po zadnjem številjenji ima $\frac{7}{8}$ hrvaškega prebivalstva, bilo je županstvo v Pazinu vendar tako bezozirno, da je dovolilo, da si je društvo, kateremu je namen poitalijaniti hrvaški živelj v Istri, postavilo v občinski sobani svoj temelj.

Da ni to našim zavednejšim ljudem bilo po misli, razume se samo ob sebi —

Da ni tako počenjanje na pravem mestu ter da bi s časom imelo hude nasledke — to bi morali znati in na to bi morali misliti naši merodavni krogi.

„Drückt nur die Slaven an die Wand, zuletzt wird die Wand einbrechen und die Slaven werden sich auf einmal droben befinden“ — rekel je pošteni Nemeč Greuter; koliko je v teh besedah resnice, vedel bode gospod državni poslanec sam.

Mi smo lojalni in upamo, da bode vendar v najvišjih krogih prodrlo prepričanje, da ni previdno jemati narodu, kateri je bil vedno zvest državi in cesarju, vsako pravo ter ga prepuščati nasilstvu drugega elementa.

O, da bi že skoraj napočila doba — ko se bode izprevidelo, da je „iustitia fundamentum regnorum!“ Tedaj pa proč z ljudmi, kateri upravljajo državo na rob propada, proč z ljudmi, katerih ne vodi blagor cesarstva pri njihovih dejanjih, pač pa slepa strast in osebno sovražstvo do naroda našega. Naj se jedenkrat spozna, da Slovan ni le za to v Avstriji, da bi Nemcu in Italijanu

roboval, v krvi in v denarji davek plačeval, za plačilo pa bil teptan — češ, ker je inferiorna rasa.

Ne vračajte nam kamenja za hleb!

Iz Istre, 26. januarja. [Izv. dopis.] Ko smo brali tu v Istri poziv na naročbo novega slovenskega lista „Slovana“, z veseljem smo ga pozdravili, akoravno imamo Slovenci dosti, da skoro preveč listov za naše malo število. A ko smo dobili prvo številko v roke, smo se jeli zanimati za list. Takega lista nam je bilo treba, kajti v njem nahajamo imenitnejše stvari iz vsega Slovanstva. A dragi „Slovan“! Imena si pa nisi pravega izbral. Hitro so se jeli zbirati nad tvojim nedolžnim imenom gromonosni oblaki in mnogotera strela je udarila v te. In to najprvo v goriškem semenišči? A to je jako lahko, ker poslopje, dasi veliko, nima ne jednega strelovoda. A zakaj so ti prepovedali pot v omenjeno semenišče? Prvič zaradi tvojega imena in drugič, ker izhajaš v Ljubljani. Časniki ljubljanski, pa pravijo, so „zu aufregend“, zaradi tega ta prepoved. A to bi se nazadnje še vse pretrpelo, ko bi bila jednaka postava za vse, a to ni in ni bilo. Večina bogoslovcev je slovanske narodnosti in iz med teh večina Slovenci. Bili so še zlati časi, ko smo Slovanje (Slovenci in Hrvatje) imeli v goriškem semenišči slovansko čitalnico. A takrat nam ni bil zabranjen ne „Slov. Narod“ ne kak drugi časopis. Prišli pa so drugi časi. Najprvo je zasegla vodjeva roka „Slov. Narod“, češ, da je liberalen, ali ako sedaj ni, da je baje pa nekaj pisal preliberalno! Respondeant ipsi. Tako je šlo vedno dalje in dalje, in razmere v omenjenem semenišči so postajale leto za letom slabše in žalostnejše. Najprvo je prišla znana ideja „Starčevićanstva“ v semenišče ter razdvojila Slovence in Hrvate. To je uzrok, da je čitalnica nehala. No to bi še vse ne bilo toliko, saj so bogoslovci smeli dobivati vse jedno svoje časopise. A to ni dolgo trajalo. Vodstvo se menja z vodstvom in tako je prišlo, da slovenski bogoslovci ne smejo prejemati ljubljanskih časopisov. Kako dolgo bo to trajalo, ne ve se; ali čuditi se temu ni. Vrhovne glave v nekaterih deželah so take, da jim je jako malo do narodnosti ter jim je vsaki narod ljubši, vsaki jezik prijetnejši, nego svoj materin jezik. Zaradi tega pa tudi letajo naslovi od vseh krajev tje, da celo iz Rima. In roka roko umiva, zahvalnost je lepa čednost; tedaj se mora ustreči svojemu dobrotniku, kateri ni odločen Slovan, morda nasprotno. Mnogokak list je pisal o tržaškem tedaj poreškem vladiki, a niso ga prepovedali. Da zabranjujejo mladini škodljive liste, to je prav, posebno v takem zavodu, a da sta prepovedana tudi leposlovna lista „Ljubljanski Zvon“ in „Kres“, to je pa vendar malo preveč. Morda se boje gospodje, da bi se mladina pokvarila s čitanjem teh listov in to mladina odrasla, zrela, katera bo ostala zvesta svoji materi Slavi. Ta udarec pa trpé le slovenski mladeniči. Hrvatov in Lahov so dovoljeni listi, ako pa ne, prihajajo pa po stranski poti v semenišče, kakor „Corriere“ ali pa poreška tetka „L' Istria“. Sedaj pa primerjajte omenjena dva lista slovenskim. Tržaška vladikovina ima dosti slov. mladeničev v osrednjem semenišči in to ponajveč Kranjcev. In ti naj bi celo leto tičali med semeniškim zidovjem ter ne čuli nijedne novice iz svoje drage domovine! Tržaški vladika bi moral biti še vesel, ako dobođe takih mladeničev, ker mu jih je potreba, kakor ribi vode. Gospodje se le bojé, da ne bi vzgojili preveč fanatičnih Slovanov. A verujte mi, gospoda, da tudi duhovnik, kateri zataji svoj materin jezik, bode teško opravljal dolžnosti svojega stanu. Renegat je renegat, naj bo že v tem ali drugem stanu. Vi pa mladeniči, vi bi se morali pritožiti samemu vladiki. A kaj vam to pravim, saj tako ne bodete brali tega spisa. „Slovan“ vam je prepovedan. Ti pa, dragi „Slovan“, drži se čvrsto svojega programa ter nas seznanjaj z drugimi brati na severu in jugu.

Lovrinovič.

Ostali slovanski svet.

(Češko narodno gledališče.) (K sliki.) V prvi številki smo seznanili slovensko občinstvo z zunanostjo češkega narodnega gledališča; danes priobčujemo iz glavnega fojerja sliko, po kateri bode vsaj približno moči soditi, kako krasno je uravnana notranost z umetniškega stališča. — Slika, katera nam predstavlja alegorijo življenja, izvela sta po skupnem načrtu slikarja Ženišek in Aleš. Krasna koncepcija, živi kolorit in pravi slovanski tipi obrazov prouzročujejo, da se globoko utisne v spomin vsakemu, kdor jo je kedaj videl. In o slavnosti otvorjenja narodnega gledališča opazili smo, da je iz vseh mnogoštevilnih slik fojerja ravno ta najbolje zanimala tuje goste.

Besedi o njej pač ni potreba veliko. Krepkemu možu najlepše človeške dobe plete ob levi strani Kloto — ljubezen in rodbinska sreča — nit življenja: ob desni pa je Atropos — ki nam predstavlja groze ljutih bojev — že pripravljena s škarpami v roki, da jo prestriže.

(Slovanska vzajemnost) širi se v novejšem času med nami z besedo in podobami. Ko mi svoje rojake seznanjamo z znamenitimi kraji, stavbami in slovečimi možmi drugih slovanskih narodov, prinašajo oni podobe naših odličnjakov in pokrajin. Poslednja številka hrvaškega „Vienca“ prinesla je sliko našega slavnega pesnika Simona Gregorčiča, katero je najprej bil priobčil lani češki leposlovni list „Kvety“, a v Pragi od novega leta počenši izhajajoči list „Zlata Praha“ ima v svoji poslednji številki ilustracijo iz divnoromantične „kokerske doline“, kateri je pridejan tudi točen in zanimljiv opis od J. Lega. Le vrlo naprej! Po tej poti se bomo najprej vzajemno spoznali!

(Poljska slavnost v Benetkah.) Nedavno so odkrili v Benetkah spomenik slavnih Poljakov Dombrowskega in Mickiewicza. Slavnost je bila prekrasna. V imenu mesta je govoril Tiepolo, a Burozinski v imenu Poljakov. Italijan je položil na spomenik mnogo prekrasnih vencev. Tako so slavili Italijan in Poljaki dva odlična pisatelja poljska, saj je tudi palo mnogo Poljakov v boji za združeno Italijo.

(Rusi in Francozi.) V Parizi živi mnogo Rusov, kateri so si ustanovili tednik: „Franco-Russe“ z nekaterimi odličnimi Francozi. Namen novemu listu je, naj bi se prijateljstvo med obema velikima narodoma utrdilo in da bi se oba dva naroda med seboj bolj spoznala. V prvi številki je uvodni članek pisan v ruskem jeziku, torej so te novine pisane v ruskem in francoskem jeziku, kar je dokaz, da čutita oba naroda potrebo korenitega medsebojnega spoznavanja.

(Električna razsvetljava na Ruskem.) Jedna najkrasnejših ulic sveta, Nevskij prospekt v Petrogradu, dobila bode v kratkem električno razsvetljava. Tudi mesto Sarátov omislilo si je že električno luč, in ga stane 1500 plamenov 16000 rubljev na leto. — Tako vidimo, da Rusija tudi gléde uvajanja novih iznajdeb ne zaostaja za drugimi državami, temveč jim v mnogočem celo prednjači.

(Ruskega jezika) začeli so se v poslednjem času prav pridno učiti Angleži, posebno višji vojni dostojanstveniki. Na vseh vojnih učiliščih so osnovane tudi že stolice za ruski jezik, kateri bodo znali skoro vsi častniki, kateri se zdaj na njih šolajo. Gotovo je praktične Angleže na to napotil njih položaj v Indiji, kjer vsekakor upajo v nedolgem času postati z Rusijo neposredni mejaši; po drugi strani pa je to tudi dober dokaz, kako raste veljava Slovanstva.

(Prvo berilo za osnovne šole v Bosni) je ravnokar prišlo na svetlo. To izdanje je oskrbela bosenska vlada. Jezik berila je čisti Vukov jezik, a fonetiški pravopis.

(Tiskarna v Hercegovini.) V Mostaru je jedina tiskarna v vsej Hercegovini. Nje lastnik je dr. Don Fran

Miličević, kateri izdaja tednik: „Hercegovski bosiljak“, list za zabavo, pouku i književnost. Čudno je to, da uredništvo omenjenega lista vabi na zadnji strani (št. 2.) v nemškem jeziku, naj bi si občinstvo pri njem naročalo tiskovin, katerih ima v nemškem in hrvaškem jeziku. Kdo je to nemško občinstvo v Hercegovini, kateremu je treba nemških tiskovin?

(„Die Serben im südlichen Ungarn, in Dalmatien, Bosnien und der Herzegovina.“) Ethnographische und kulturhistorische Schilderungen. Von Theodor Stefanović Vilovski. Dunaj, Prohaska. Str. 400. Cena 3 gld. Knjige omenjamo, ker poznamo osebno izvrstnega pisatelja, kateri je zanesljivo opisal v tej knjigi avstrijske Srbe. Kdor se zanima za narodopis in kulturno zgodovino, temu podaja ta knjiga mnogo in mnogo gradiva.

(Novo leto v Črni gori.) Po starodavnem običaji pohitelo je tudi letos mnogo naroda na Cetinje, v prestolnico črnogorske kneževine. Odličnjaki, osobito glavarji in drugi imenitni ljudje so bili pri knezu ter so se pogovarjali z njim. Na sveti večer so bile zastave razobešene po vseh ulicah, a zvečer razsvetljene vse ulice. Vsi dostojanstveniki so tudi letos čakali pri knezu polunoci. In ko je ura bila polunoci, zagrmelo je 21krat iz topov, a burni živio se je razlegal po vsem Cetinji. Dostojanstveniki so čestitali knezu. Drugi dan je bila maša, katere se je udeležila vsa kneževa rodbina, uradniki, diplomatje tujih držav in mnogo naroda od vseh strani.

(Nemci o Slovanih.) Da so se naposled tudi Nemci začeli zanimati za slovansko literaturo, dokaz nam je ravno te dni v dunajskih novinah „Presse“ priobčena ocena Jaroslava Vrchlickega pesni od profesorja E. Alberta, kjer o tem genijalnem pesniku med drugim takole pravi: „Vrchlický je v češki poeziji to, kar Makart v slikarstvu: kakor ta s čutom za boje, nadarjen je oni z razvitim čutom za jezik in kakor Rihard Wagnerjeva glazba slika prirodo, da se nam dozdeva, da vidimo n. pr. morje in gozd, takisto iz Vrchlickega pesni zveni godba. Razen prirojene spretnosti v jeziku, nenavadno je Vrchlický pesniški izobražen ter pozna vso svetovno literaturo popolnoma. Pred sabo imam trideset njegovih (Vrchlickega) del v krasni obliki, katere je izdal v desetih letih. V desetih letih trideset obče priznanih pesniških del, to je jako mnogo — poleg drugih tekmecev! Vrchlický se je odlikoval največ že poleg pokojnega Haleka, on se vzdržuje poleg ljubeznivega Jana Nerude, poleg zopet razcvitajočega se Heyduka, poleg krepkega, bujnega Svatopluka Čecha. Ne samo, da mu je jezik v popolni oblasti, nego je vrhu tega tudi jako duhovit. Ta duhovitost se razodeva posebno v njegovih „Simfonijah“. Kakor smo se Nemci privadili (pravi kritik) imenu Vereščagin, tako se bomo privadili tudi Vrchlickega imenu. „Slovanska megla“, končuje prof. Albert svojo oceno, „kaže prirode veselim očem čarobne slike, slepcu pa ničesar!“

Jaroslav Vrchlický je pseudonim za Emil Frida. Porodil se je 16. februarja 1853. in je zdaj tajnik v rektoratu češke politehniko v Pragi.

V Zadru, 25. januarja. [Izv. dopis.] Politične razmere naše so zdaj tako žalostne, kakor še nikdar prej ne. Vse, kar smo si pridobili za blagega namestnika barona Rodiča, hoče se nam zdaj vzeti, kaj pravim, — vzelo se nam je že največ. Nameščevanje nemških uradnikov in uvajanje nemškega uradnega jezika v deželi, v kateri ga razen peščice uradnikov nikdo ne razume, je samo po sebi nespametno; a vse drugačna se stvar zdi, ako se natančneje pomisli in spozna, da se ima nemščina polagoma uvesti v vso ono veljavo, katero je doslej imela italijanščina. A javno mnenje mora o vsem tem molčati, kajti toliko konfiskacij, kakor jih je leta 1883. doživel

jedini „Narodni list“, ni doslej doletelo vsega dalmatinskega časnikarstva vkup.

A naš pregovor pravi: „Čim se tišči jače, time više skače“. Tako je tudi tu. Vse vladino prizadevanje, da bi z nemško birokracijo in nalašč ustanovljeno srbsko stranko potlačilo narodno gibanje v Dalmaciji, ni koristilo prav nič, nego je imelo ravno nasprotni uspeh. Povsod namreč stopajo odločneje v politično borbo hrvaški domoljubi posamično, v društvih in korporacijah in — kar bo vladi

menda najmanj ljubo — čedalje odločneje se zahteva združenje z materjo zemljo. Ne v Zadru, v Zagrebu bode naš zastop; tam ima zborovati zbor kraljevine Dalmacije, Hrvaške in Slavonije, kakor se hrvaški deželni zbor tudi res imenuje oficijalno. Da ne ostane pri jedinem naslovu, za to skrbi vse naše zdanje poslovanje, in kadar se ustavno opravičena naša želja izpolni, imela bode zato neboté mnogo zaslug vlada barona Jovanovića.

Razne novice.

(Nagrada pisateljem.) Res velike so nagrade, katere so dobili angleški pisatelji za svoja dela. Disraeli si je namreč zaslužil s peresom 300.000 gld.; Byron 230.000 gld. lord Macaulay je dobil za svojo zgodovino Angleške 200.000 gld.; sir Walter Scott za svojih 11 romanov 1.110.000 gld.; lord Litton za svoje romane 800.000 gld.; St. in Antony Trollope 700.000 gld. Za posamična dela so dobili pisatelji te le nagrade: za „Waverley“ od Scotta 7000 gld.; za „Woodstock“ od istega pisatelja 80.000 gld.; za „Napoleonovo življenje“ od istega pisatelja 180.500 gld. i. t. d.

(Novinarstvo.) V avstro-ogrski državi in v inozemstvu je izhajajo leta 1884. različne novine in sicer v teh le jezikih: 2575 v nemškem, 623 v francoskem, 432 v angleškem, 232 v italijanskem, 204 v madžarskem,

204 v češkem, 147 v poljskem, 59 v ruskem, 46 v rumunskem, 36 v grškem, 31 v hrvaškem, 28 v slovenskem, 24 v srbskem, 15 v španskem, 10 v slovaškem i. t. d. Tako poročila ravnokar izšla knjiga: „Preisverzeichniss der österreichisch-ungarischen Monarchie und im Auslande erscheinenden Zeitungen und periodischen Druckschriften für das Jahr 1884.“ Wien. Toda podatki o slovanskih časopisih niso popolni.

(Kako se čudi stranski svet hrvaškim konfiskacijam.) Nekemu Hrvat v Rimu prinese gospodinja v jutro list „Stekliš“, kateri je bil na pol bel. Gospodinja se je začudila ter je prašala, kakšni so vaši novinarji, da pišejo bele novine? Bele novine, dejal je Hrvat, nam pišejo državni odvetniki, kakeršnih še nimate v Italiji. V Italiji ne morejo umeti belih predalov v listih.

Politični razgled.

Državni zbor dunajski je razpravljal pet dni o Wurmbrandovem predlogu, kateri zahteva, da bi se nemščina proglasila za državni jezik. Od desnice so govorili med drugimi Rieger, Groholski, Clam, Grégr, Hausner, kateri so odločno pobijali Wurmbrandov predlog ter dokazali, da ga ni potreba, ker nobeden narod v Avstriji ne izpodkopava veljave nemškemu jeziku in ker je očitvidno, da ima levica državnega zbora čisto drugi namen, nego je izražen v predlogu. Posebno korenito so govorili Rieger, Grégr in Hausner ter dokazali, da se po nepotrebnem boji Tomaszczuk, kateri je dejal, da bode, ako se ne sprejme predlog Wurmbrandov, se zgodilo, da bode ta poljski ali češki jezik zadobila ali si priborila isto veljavo, katero namerava zdaj utrditi predlog Wurmbrandov nemškemu jeziku. Slovanski poslanci so se izrekli, da priznavajo nemščini isto veljavo, kakor jo je imela do zdaj s pristavkom, da naša država ni bila nikoli čisto nemška ter da omenjeni predlog ne bi pomiril narodnostnega boja v Avstriji, nego bi se ta boj še bolj unel, ako bi se sklenil predlog, vsled katerega bi se slovanski jeziki še bolj smeli tlačiti in ovirati zlasti v uradih. Pravi namen temu predlogu je, kakor sta dobro poudarjala med drugimi poslanci knez Czartoryski in dr. Madejski, kako bi se hitreje dalo ponemčiti Čehe in Slovence. Posebno ugodno so delovale besede poljskega poslanca Groholskega, da to pretresovanje ne spada v kompetencijo državnega zbora, ampak naj se izroči kroni v obrambo in varstvo. Torej se je v državnem zboru glasovalo o Wurm-

brandovem predlogu, kateri ni bil sprejet. Predlog je zavrgla desnica z večino 31 glasov.

Na Srbskem se vrše volitve v skupščino. V avstrijskih novinah se je razglasila vest, da je minister notranjih zadev prepovedal uradnikom, da bi se udeleževali volitve ter agitovali, česar pa ne moremo verovati, da bi vlada postala tako nevtralna; pač pa, da bode vse storila, kako bi čim več pozicij vzela radikalcem, kar se ji do zdaj še ni posrečilo.

Srbska vlada je zahtevala od turške, naj določi mesta, kakor je obljubila, kje se bodo združile železnice srbske in turške in še ni dobila odgovora.

Pisalo se je, da se bodo uvele na Hrvaškem vsled zadnjih nastalih nepravil v hrvaškem zboru posebne naredbe, toda to se ne bode zgodilo; vendar že vlada silno proganja in konfiskuje „Sloboda“, češ, da jo mora uničiti, ali te vladine naredbe bodo preslabe za tako močno stranko. Ravnokar beremo telegram v novinah, da nekateri pristasi Starčevićeve stranke potujejo v Petrograd.

Telegram.

Ptuž. Izmed 360 oddanih glasov dobil naš vrli Raič 318; kandidat nemškutarske stranke le 42; nemčurji vsled tega goropadnega poraza vsi potrti; med našimi volilci velika navdušenost.

Slava vrlim volilcem!

Tržne cene v Ljubljani

dne 30. januarja:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 96 kr., ječmena 4 gld. 71 kr., ovs 3 gld. 9 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 20 kr., prosa 5 gld. 53 kr., koruze 5 gld. 50 kr., krompirja 2 gld. 86 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.

Kilogram: goveje masti 96 kr., svinjske masti 86 kr., surove slanine 60 kr., okajene slanine 74 kr., masla 85 kr., govejega mesa 60 kr., teletine 56 kr., svinjine 52 kr., ovčjega mesa 38 kr. — 1 jajce 3 kr., 1 pišče 50 kr., 1 golob 17 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 13 kr., slame 1 gld. 96 kr.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravništvu, dopisi pa uredništvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopiši ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.

Tisk „Narodne Tiskarne“. — Izdajatelj in lastnik: Ivan Hribar. — Urednik: Anton Trstenjak.